WASHINGTON D. C.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 114. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, субота, 17-го травня 1947. No. 114. JERSEY CITY and NEW YORK, Saturday, May 17, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ПРЕЗИДЕНТ ОБСТОЮЄ ДОПУЩЕННЯ СКИТАЛЬНИКІВ У БІЛЬШІМ ЧИСЛІ

Вашингтон, 15 травня. — Під час пресової конференції президент Труман пригадав на своє послання з 6 січня, в якому він домагався допущення европейських скитальників до Злучених Держав у числі 400,000 впродовж найближчих чотирьох років. Він поновно заявив, що розселення скитальників це міжнародня проблема й Злучені Держави мусять сповнити свою частину обовязку. Дотепер Злучені Держави не сповнили свого повного обовязку на думку президента.

У звязку з цим появилися інформації найвищих федеральних урядовців, передані конгресові, в яких сказано, що незабаром президент дістане всі матеріяли, щоб на їх підставі він міг зажадати допущення дальшого числа бездомних втікачів з Европи. Асистент секретаря стейту для окупованих зон, ген. Джан Г. Гилдринг, виявив, що комісія закордонних відносин у палаті дістане повідомлення, яке число нових імігрантів має бути допущене до Злучених Держав. Ця цифра буде готова за кілька днів і на її підставі секретар стейту Маршал предявить президентові відповідні пляни, над якими буде радити комісія закордонних справ палати.

Усіх скитальників з Европи допущено в минулому році по день 31 березня лише 18,000, а їх перевозом займаються лише два кораблі, які їздять з Бременргафен до Ню Йорку. Вони привозять тепер по 1,600 імігрантів місячно.

НЕМА СТРАХУ ПЕРЕД НОВОЮ ДЕПРЕСІЄЮ.

Під час пресової конференції президент рішучо заявив, що в Злучених Державах не заповідається на економічну депресію. Він виявив погляд, що загалом не треба боятися депресії так довго, як довго лакомі люди не хочуть захопити керму держави у свої руки. Заки президент висловив свій погляд на депресію, Комісія Економічної Стабілізації з організації Американців для Демократичної Акції оприлюднила плян, як запобігти небезпеці нового економічного потрясення. Головна точка цього пляну міститься у створенні „ради для наладнування цін". Ця рада мала б виказувати, коли треба ціни обтяти, а коли можна їх піднести.

На пресовій конференції впав запит, чи президент думає відбути яку важнішу подорож за границю. На це відповів президент, що в 1948 році буде доволі подорожей в самому краю.

ПОКЛИКУЮТЬСЯ НА КРАВЧЕНКА ПРИ ПРОВІРЦІ КОМУНІСТИЧНИХ ЗАТІЙ.

Лос Анджелес, Каліфорнія, 15 травня. — Підчас переслухання підкомісії для Неамериканських Діянь серед провідників фільмового промислу в Галивуді, заявив актор Адольф Менжу, що фільмовий промисл є найбільшим розсадником комунізму. Це тому, що фільми є найбільшим засобом пропаганди, а вона зміряє до того, щоб скинути американський уряд під наказом Москви. Письменник Руперт Гюз заявив, що Гілда Фільмових Письменників „завошивлена комуністами" і вони просто тероризують усіх некомуністичних авторів. Гюз дивується, як це сталося, що тільки мільйонерів пристало до комуністів і їх ніяк не можна спонукати виїхати до Росії. — Дж. Парнел Тамес, голова Комісії, який теж є у Галивуді, виявив, що він стрінувся з автором книжки „Чому я вибрав свободу" Віктором Кравченком на дуже важній тайній конференції і вручив йому візвання, щоб він явився на переслуханні Комісії у Вашингтоні 26 червня. Тому, що господар дому, в якому перебуває Кравченко у Беверлі Гилс, Л. В. Брукс, дістав погрози, що його дім висадять бомбою, агенти Федерального Бюра Інвестигацій стережуть його постійно.

БОМБОМЕТИ НАД НЮ ЙОРКОМ.

На пятницю в полудні поріблено всі приготування для наїзду на Ню Йорк і сусідні місцевості 130 бомбометів найсильнішого типу, а це Бі-29, щоб показати населенні, яка небезпека грозить йому від нових винаходів на випадок війни. Повітряна армада прибула зо сторони моря, вдарила на південний кінець дільниці Мангетену, потім подалася на північ звідти завернула на місто Нюарк, дальше на Трентон, Филаделфію, Балтимор і Вашингтон. Полет бомбометів був дійсний, лише скидання бомб не було дійсне.

ВИГЛЯДИ НА МИР У ВУГІЛЛЯНІМ ПРОМИСЛІ.

Вашингтон, 16 травня. — Предсідник юнії Юнайтед Майн Воркерс оф Америка, Джан Л. Луїс, відбуває наради з представниками власників вугіляних копалень над складенням нового контракту для шахтярів мягкого вугілля. На наради прибуло 75% властників. Інші власники заявили, що вони не будуть переговорювати про контракт для всіх околиць Злучених Держав, лише для кожної околиці окремо.

Президент Труман виказує, що видатки на його „доктрину" оправдані

Вашингтон, 15. травня. — У розмові з делегацією урядовців з Демократичної Партії з заходу президент Труман доводив, що його „доктрина" помогти країнам, у яких загрожена свобода, є оперта на досвіді з минулого. Коли б так після першої світової війни Америка була видала на втримання миру більйон долярів, то не було б прийшло до другої світової війни, не було б згинуло в ній 300,000 американців, ані не було б потреби витратити з Америки $350,000,000,000 на війну. Коли делегація згадала, що перевірка лояльности федеральних урядовців може принести шкоду ліберальним елементам, президент заявив, що ніякий справді ліберальний урядовець не потребує боятися за своє становище, одначе він рішений позбутися з федерального уряду комуністів і попутчиків. На адресу комуністів сказав президент, що вони є найбільше консервативною класою в Америці.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ ПРО МОЖЛИВІСТЬ ЗМІНИ ІТАЛИЙСЬКОГО ДОГОВОРУ.

Сенатська комісія закордонних справ оприлюднила свій звіт з дискусії над одобренням мирового договору з Італією й іншими державами, які були у війні проти Аліянтів. Комісія виявила погляд, що всі інші мирові договори, які досі підготовано, є добрі і лише договір з Італією не відповідає бажанню Злучених Держав. Одначе, коли Італія стане повноправною державою і буде прийнята до Організації Обєднаних Держав, тоді на підставі чартеру можна буде змінити некорисні постанови цього договору. Теперішне положення вимагає одобрення мирових договорів з Італією, Угорщиною, Румунією й Болгарією, бо інакше не можна приступити до складення договорів з Австрією й Німеччиною, каже комісія.

БРАЗИЛИЙСЬКІ КОМУНІСТИ ЗВАЛЮЮТЬ ВИНУ НА ТРУМАНА ЗА ЗАБОРОНУ ЇХНЬОЇ ПАРТІЇ.

Ріо де Жанейро, Бразилія, 15. травня. — Комуністична газета „Трібуна Популяр" вийшла з твердженням, що заборону Комуністичної Партії в Бразилії спричинив амбасадор Злучених Держав Вилйем Полі, котрий „наказав" президентові Бразилії розвязати цю партію.

Успішне закінчення надзвичайної сесії Загального Зібрання О. Д.

Лейк Сокcес, Н. Й., 16. травня. — Загальне Зібрання О.Д. закінчило вчера в год. 2-гій після полудня у Флошинг Медов свою надзвичайну сесію в справі Палестини, створивши формально провірочний комітет, зложений з представників 11-ти держав та уповажнивши його предложити кожну пропозицію для розвязки т. зв. Палестинської проблеми, яку сам комітет вважатиме за відповідну. Що повновласть для провірочного комітету ухвалено більшістю 46 голосів проти 7. Загальне Зібрання рівночасно прийняло одноголосно резолюцію, якою взивається ввесь світ взагалі, а мешканців Палестини зокрема, припинити акти насильства та всяку іншу акцію, яка могла б перерішити передчасну розвязку Палестинської проблеми, попереджуючи рішення звичайної сесії Загального Зібрання О.Д. у вересні. Арабські країни здержались від голосування в справі цеї резолюції. Проти самого створення комітету голосували пять арабських країн, Афганістан і Туреччина. Проте, арабські представники на кінцевих нарадах вже не повторювали своїх погроз, що бойкотуватимуть найблищу звичайну сесію Загального Зібрання, якщо воно не погодиться на арабські пропозиції щодо Палестини. Надзвичайну сесію Загального Зібрання закінчив відповідною промовою предсідник д-р Освальдо Аранга, представник Бразилії, якому у великій мірі треба теж завдячувати успіх нарад. „Ваше усміхнене лице, ваше приязне наставлення і культура цілком певно багато причинилися до погідного настрою під час нарад" — сказав д-рові Арангові представник Іраку і його міністер закордонних справ д-р Федгаль Ямалі. Цілим рядом коротких промов поодиноких представників сесію закінчено.

СІОНІСТИ ВДОВОЛЕНІ СОВЄТСЬКИМ СТАНОВИЩЕМ.

Єрусалим, 15. травня. — Вчерашня заява совєтського представника в О.Д., А. Громика, про совєтське становище в справі Палестини, іменно про необхідність створити з Палестини дві окремі, жидівську і арабську, самостійні держави, якщоб ці два народи не могли погодитися на співжиття і співпрацю в одній державі, викликало велике задоволення серед сіоністів, головно комуністичного наставлення. Речник офіціяльної Жидівської Агенції для Палестини, коментуючи виступ Громика, назвав його подією „першої ваги", бо представник одної з великодержав, які роблять світову політику, отверто признав і підкреслив прінціпи, що є основою теж жидівського становища в цій справі. Зі свого боку він висловив „вдоволення і вдячність" для Совєтського Союзу.

ЮҐОСЛАВІЯ, БОЛГАРІЯ ТА АЛЬБАНІЯ ГОЛОВНІ ВИНОВНИКИ ЗА БЕЗПОРЯДКИ НА КОРДОНАХ ГРЕЦІЇ.

Лейк Сокcес, Н. Й., 15. травня. — У більшості звідомлень Балканської Провірочної Комісії О.Д. стверджується, що головну вину і відповідальність за заворушення на кордонах Греції поносять три грецькі сусіди: Альбанія, Югославія і Болгарія. Згадана Комісія, що радить в Женеві, вже закінчує свої праці над звідомленням про події на Балканах і вона уповноважнена приїхати до Ню Йорку та представити цілу справу Раді Безпеки О.Д., що станеться вже в найблищому часі. Тільки звідомлення совєтського і польського представників видвигають гострі обвинувачення проти самої Греції. В міжчасі Рада Безпеки продовжує свої наради звязані з цею самою Балканською Комісією, яка залишила на Балканах свій підкомітет для дальших доходжень і нагляду.

О.Д. ВЖЕ МАЮТЬ ШІСТЬ МІЛЬОНІВ ДЕФІЦИТУ.

Лейк Сокcес, Н. Й., 15. травня. — Хоча ще не пройшло навіть пів року, Організація Обєднаних Держав вже переступила ухвалений Загальним Зібранням буджет на календарний рік 1947 на 5,986,000 долярів. Ухвалений буджет виносив 27,740,000 долярів. Причиною дефіциту є цілий ряд надзвичайних і непередбачених видатків поодиноких комітетів О.Д.

АМІНЬ АЛЛИЛУЄВІЙ.

Москва, 14. травня. — Рік тому А. С. Алілуєва, дочка „старого большевика" С. Й Алілуєва, видала свої „Спомини" з большевицької революції, в яких не бракувало теж всіляких „аллилуїв" на честь большевицьких головачів. Але після року виявилося, що тих „аллилуїв" було забагато, головно для тих большевиків, яким Сталін зробив „амінь" вже після революції, як Каменев, Риков, Троцький та інші. У висліді П. Федосєв надрукував в сьогоднішньому виданні большевицької партійної „Правди" таку оцінку цих „Споминів", яка віщує невідкличний „амінь" теж самій Аллилуєвій. Перщусього Аллілуєва, виходило б, дозволила собі заалилуяти „з недопустимою свободою про Леніна, Сталіна, Калініна та інших керівників партії", заперечуючи цим „науково обґрунтовану біографію товариша Сталіна". Аллілуєва не вияснила належно ролі „зрадників Каменева, Рикова і Троцького", а в цілій книжці „винайдено події, яких в дійсності ніколи не було і про які партія нічого не знає". Між іншим, Аллілуєва зачіпила в своїх споминах теж роки 1900 і 1902, отже „споминає" період, в якому вона мала... 4 роки. Загальна оцінка „Споминів" зводиться до „трюка авантюрниці" та „особи без скрупулів", яка пише тільки на те, щоб „здобути собі популярність та заробити гроші". Цілий рік читали большевики „аллилуї" Аллилуєвої, щоб опісля сказати своє „амінь" цим „аллилуям" і, правдоподібно, теж самій Аллилуєвій.

ПОЛЯКИ І ЧЕХИ ЗВЕРТАЮТЬСЯ ДО ЗАХОДУ

Таємні торговельні переговори зі західними країнами.

Женева, 15. травня. — Авторитетні східньо-европейські джерела, які перебувають тепер на конференції Економічного Комітету для Европи в Женеві, повідомляють про успіх нарад і переговорів в справі координації економічних планів Польщі і Чехословаччини та „переорієнтації" їх на західні країни. Перед шости тижнями відбулася в одному з чеських міст успішна конференція між економічними представниками Чехословаччини і Польщі та „не-комуністичних країн" — як сказано в повідомленні. Причиною цего звороту в господарській орієнтації цих двох країн, які силою факту опинилися під совєтськими політичними впливами, є величезні різниці не тільки в цілій економічній системі між ними і Совєтським Союзом, але теж і нерівності життєвої стопи, яка перед війною була дуже висока в Чехословаччині, досить висока в Польщі і цілком низька в Совєтському Союзі. Від 25 до 35% національного доходу в Польщі й Чехословаччині звязані зі закордонною торгівлею, тоді як в Совєтському Союзі ця позиція доходить заледви до 4%. Протягом останніх двох років теж виказалося, що Совєтський Союз від Польщі і Чехословаччини може тільки брати, натомість крім комуністичної „ідеї" і пропагандливих брошур не має нічого іншого, щоб їм дати. У висліді, цим країнам залишається як єдиний рятунок — „відкрити свої двері" для Заходу.

РУМУНСЬКІ СОЦІЯЛІСТИ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ЧЕРВОНИХ.

Букарешт, Румунія, 15. травня. — Румунська т. зв. Незалежна Соціял-Демократична партія звернулася сьогодні до світової опінії з протестом проти комуністичного терору і переслідувань в країні. У відозві сказано, що в наслідок комуністичних порядків в країні, половина румунського населення вже починає вимирати з голоду.

ЕКОНОМІЧНУ КОНФЕРЕНЦІЮ В ЖЕНЕВІ ВІДЛОЖЕНО ДО ЛИПНЯ.

Женева, 15. травня. — Економічна Комісія для Европи закінчила сьогодні свою першу конференцію, яка почалася 2-го травня, вирішивши одноголосно почати свої дальші наради дня 5-го липня. В теперішній конференції брало участь 18 країн, 17 европейських і Злучені Держави Америки.

КОРОЛЬ ВІРИТЬ В БУДУЧНІСТЬ БРИТАНІЇ.

Лондон, 15. травня. — Британський король Юрій, після повороту з відвідин в Південній Африці, виголосив сьогодні на одному прийнятті промову, в якій висловився з великим признанням для народів британської імперії, підкреслюючи при цьому свою віру у велике майбутнє самої Британії.

ДЕ ГОЛЬ ВЗИВАЄ ДО СТВОРЕННЯ „СИЛЬНОЇ ДЕРЖАВИ".

Париж, 15. травня. — Бувший президент Франції, ген. де Голь, виголосив сьогодні в місті Бордо промову, в якій заявив, що французький нарід, як хоче задержати свою імперію, мусить насамперед створити свою власну „сильну державу", чого не можна б сказати про сьогоднішню Францію.

БРИТАНСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА СПІВПРАЦЯ ЗАТІСНЮЄТЬСЯ.

Лондон, 15. травня. — Британський секретар закордонних справ Бевин заявив сьогодні в парляменті, що після невдачі Московської конференції та постійної опозиції Совєтського Союзу, британсько-американська співпраця ще більше затісниться на всіх ділянках, головно в спільній політиці в Німеччині. В незгоді між великодержавами Бевин бачить велику загрозу для світа.

„РЕПАТРІЮВАНО" 3,500,000 НІМЦІВ.

Москва, 15. травня. — Московська газета „Труд" запевняє сьогодні про великі досягнення польського уряду у відбудові ново-прилучених до Польщі західних областей. З них досі „репатрійовано" до Німеччини 3,500,000 німців і на їх місце поселено понад 4 мільйони поляків, 400,000 німців там ще залишились.

392,000 ТОН АМЕРИКАНСЬКИХ ХАРЧІВ ДЛЯ НІМЕЧЧИНИ.

Берлін, 15. травня (АП). — Британські власті сьогодні заявили, що ціла фльота, бо біля 50 кораблів, перевезе до кінця цего місяця 392,000 тон харчів з Америки до Німеччини, щоб перемогти харчову кризу в британській і американській зонах.

ҐАНДІ ЗАВИНИВ.

Лондон, 15. травня. — Тут стверджується, що головна вина за новітній розвиток британської політики в напрямку унезалежнення Індії спадає на Могандаса Ганді за його непримиримість до мусулман.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокe число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сити і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

"I AM AN AMERICAN DAY"

Згідно з проклямацією президента Трумана святкуємо цього року „День Американця" цеї неділі, себто 18. травня. Це свято повинно бути дуже близьким нашому серцю, бо ми, американські українці, є як етнічна група „найновішими" американцями, а це свято бере таких „новиків" в особливу опіку.

Свято це є проти тих, що вважають „чужинцями" усіх громадян, що не родились в Америці, хочби тут жили 50 років чи довше. Воно вдаряє і таких, що вважають за „форейнерів" навіть дітей та внуків старих імігрантів, якщо вони не є англо-саського походження і не мають „типових" американських прізвищ. Воно теж звернене проти таких, що користають з американської свободи й американського хліба, а підкопують американський лад, американський спосіб життя і американську демократію та служать чужим інтересам, ворожим цеї країни.

З другого боку це свято нагадує новим американським громадянам, а цього року буде їх понад двісті тисяч, що вони, як американці, не мають найменшої потреби цуратись свого національного походження, ні цеї країни, багатої чи бідної, великої чи малої, з якої вони вийшли. Їм, як справжнім американцям, треба навіть дбати, щоб це, що є найкраще в народі, з якого вони вийшли, було внесене теж і в загальну американську культуру.

„День Американця 1947 Року" є теж для тих, що тут родились і в 1946 р. стали повнолітніми, а їх є два мільйони. Їм треба памятати не тільки за горожанські привилеї, що вони їх отсе набули, але теж і на обовязки. Бути нині американцем, значить бути відповідальним не тільки за судьбу Злучених Держав, але теж й інших держав і народів, а то навіть і за судьбу світу. Користуватись демократичними свободами в Америці значить теж розуміти, що ці свободи не прийшли даром, а що їх здобуто кровю і потом. Ці свободи треба тепер постійно охороняти не тільки в Злучених Державах, але всюди в світі як найвище добро, яке веде до мира і братерства між народами.

В „Дні Американця" будуть влаштовані по цілій Америці різні торжества, в яких братимуть головну участь різні етнічні групи різних рас і різних релігійних переконань. Всі вони маніфестуватимуть: єдність та релігійну, расову й політичну терпимість і людську гідність. У святі не буде „старих" і „нових" американців, а будуть тільки американці, свобідні й культурні люди, що будуть радісно оплескувати пісні й танки різних народів та подивляти різні народні ноші, в яких виступатимуть старі чи нові американці та їхні діти. На святі цім буде пошана до різних народів, до їх традицій, культури та їх політичних змагань. Таке поступовання це є справжній „американізм" і таким є теж і „День Американця".

Нові робітничі законопроекти

Голосування повного сенату з вівтірка 13. травня над новим робітничим законодавством лише потвердило подібне голосування палати репрезентантів з 17. квітня і виказало, що теперішні відносини вимагають нового управильнення відносин між робітниками й працедавцями. Американська традиція в справі нових законів така, що законодавець старається якнайменше вмішуватися у внутрішні відносини родини, організації, товариства. Відносини між робітниками й працедавцями здавна основувалися на засаді вільної конкуренції і аж модерні скомпліковані суспільні відносини ввели зміну і призвели до так званого Акту Вагнера перед дванадцяти роками. Відносини викликані другою світовою війною захитали в практиці й Актом Вагнера, вислідом чого являєтся отсей новий робітничий законопроект. Можна припускати, що між обидвома палатами конгресу прийде до вирівнування різниць й новий законопроект перейде. Чи діждеться він підпису президента і стане законом, певно не знати, та він таки перейде, бо матиме в конгресі кваліфіковану більшість. З цього видно, що таки є потреба нового законодавства, бо візьмім під увагу лише такі факти:

Американське робітництво виказує 15,000,000 юнійних членів, отже найбільшу зорганізовану чисельну силу, яку воно колинебудь мало; великі юнії з мільйонами маєтку в деяких ділянках промислу осягнули просто диктаторську силу; великі страйки, як двократний морський страйк, загальний залізничий страйк, страйк углекопів, або хоч би не викінчений ще страйк телефонних робітників вказують, що юнії не тільки мають велику силу, але теж не завжди виявляють її в такий спосіб, що є приємливий з огляду на загальне добро. Теж відоме, що не протиснется нині кандидат до законодатних тіл, коли якась юнія натавриє його ворогом робітничої справи. Це тільки приклади юнійної сили, яку теперішній конгрес пробує вгамувати, виходячи зі заложення, що таке було бажання виборців, загалу. Тому саме знайшлося аж понад дві третини голосів за законопроектом для обмеження робітничих вольностей і вкорочення привилеїв робітничих юній. Тим разом не заважили погрози збоку юнійних провідників, бо голосуючі почували себе певними, що вони діють по думці більшости населення і так, як цього вимагає загальний інтерес, тобто інтерес цілої країни і цілости населення, а не якоїсь одної групи.

Нема потреби закривати факту, що до такого становища конгресу багато причинився загально-морський страйк, ведений комуністами, як і безупинні визови головй шахтярської юнії Джана Л. Луїса. Безупинна загроза моряків відрізати Америку від решти світу і визиваюча поведінка Луїса не так зглядом власників копалень, як зглядом уряду, обурили загал, а навіть налякали, бо виявилась надто велика концентрація сили в руках однієї групи. Історія Америки вказує, що кожне нагромаджування великої сили в руках певної горстки людей викликує відруховий спротив загалу. Американці відчувають, що монополізування сили в чиїх небудь руках стає загрозою їхньої свободи, не тільки свободи підприємства, але й особистої свободи людини.

Не можна твердити, що між 308 голосами в палаті репрезентантів (проти 107), які заявилися 17. квітня за прийняттям законопроекту не було прихильників робітничої справи. Так само при голосуванні 13. травня в сенаті, коли було 68 голосів за, а 24 проти. Самі прихильники робітничого руху приходять до висновку, що під теперішню пору робітники, як одиниці, стали в більшости безсильними і йдуть сліпо за наказами юнійних босів. Проти такої диктатури юній звернене вістря нового законодавства.

Так, як тепер справи стоять, законопроект, що перейшов у сенаті, є лагідніший, а постанови палати репрезентантів далеко гостріші. Політичний розум вказує, що ліпше прийняти лагідніші постанови сенату, бо тоді вони викличуть менший спротив, ніж гостріші постанови палати. Очевидно, що на першім місці повинна стояти справедливість. Коли якісь постанови несправедливі, то все одно, чи вони лагідніші, чи гостріші, для них не повинно бути місця. Отже над вирівнанням постанов обох законопроектів буде йти довша дискусія в так званій „конференції". В тому часі повинно дійти до порозуміння. Знов вето президента не може бути самовільне. Президент має свою конституційну відповідальність за покладення вета і він мусить подати причини, чому треба було покласти вето.

Коли б прийшло до вета, тоді обі палати можуть піддати заветований законопроект під нове голосування і, як він перейде двома третинами голосів у кожній палаті, то стане законом без підпису президента. Голосування в обох палатах виказало, що конгрес має кваліфіковану більшість двох третин за переведення такого закону без президентського вета. Та може статися таке, що деякі конгресмени підуть за вказівками президента й при новім голосуванні будуть голосувати проти закону.

Є ще теж можливість, що президент ані не підпише нового робітничого закону, ані його не заветує, а тоді після упливу 10 днів законопроект автоматично набере сили закону. Є теж вісті, що на випадок вета партія президента внесе свій законопроект для управильнення відносин між робітниками й працедавцями і тоді наново почнеться процедура як з кожним билом.

Таке проволікання важливої справи в законодатнім тілі має теж свою добру сторону: Безупинна критика й дискусія доведе до злагодження настроїв і уможливить кінцевий компроміс між ворожо до себе настроєними елементами. Тоді закон стає справедливішим і кращим висловом загального переконання і як такий має кращі вигляди на повну підтримку загалу громадянства.

Микола Чубатий.

Чому Україна не може погодитися з Москвою?

Один американський кореспондент в Греції, бажаючи наглядно представити непримиримість національно думаючого табору та комуністів в Греції додав до своєї статті дві фотографії: Одна — це образок Партенону, руїн старогрецької святині, що ще до нині збереглася в Атенах на горі Акрополісі, а друга — це відділ комуністичних грецьких партизан з північних погранич, яких лиця в більшости виявляють брак якоїнебудь цивілізації та пригадують радше злочинні типи людей.

Партенон, це один із найкращих памятників вселюдського мистецтва, що зродився в Греції тоді, коли культура тої нації стояла найвище, стаючи згодом основою для римської цивілізації, а тим самим теж цілої західної цивілізації. Національна Греція вважає своїм святим обовязком зберегти всі цінности старої національної традиції. Комуністичні партизани це немов передвісник знищення тої грецької культури, що її представляє Партенон. Тут й причина, чому немає майже підстави до порозуміння між тими двома світами, світом старої культури та світом наступаючого варварства. Між ними можлива тільки боротьба аж до повного знищення одного із них.

Такі думки насуваються, коли розглядати причини чому досі було неможливо Україні погодитися з Московією. Вже більше як триста літ ці два народи стрінулися зі собою і від першої зустрічі проявився українсько-московський антагонізм, якого до нині нікому не вдалося побороти. Сама різниця вдач не вичерпує причин українсько - російського антагонізму. Вони лежать теж в двох зовсім різних культурах України та Московії, з яких кожна становить істотні прикмети одного та другого народу.

Україна, це вихованок грецької культури. Тому українська культура така повна поезії в різних ситуаціях життя. Українську культуру характеризують ці самі прикмети, що їх нашому світові передала старинна грецька цивілізація.

Старо-грецький погляд на владу противився всякій тиранії, а поборювання всякої диктатури славилося в старинному греко-римському світі як основний обовязок кожної людини, як героїзм, за який людину треба славити та величати героєм. Греко-римський патріотизм це не було сліпе славословлення тирана, що Біг зна яким способом прийшов до влади та правив насиллям. Любов до батьківщини виплила в старинному світі з обовязків кожної людини боронити рідний край, як спільну власність всіх громадян, яка стає для кожного привітним домом, в якім він чується паном і братом другого громадянина. Тому старинні греки, а за ними римляни, прийняли за засаду для свого патріотизму думку: „Солодко та мило є вмирати за батьківщину". Натомісць осоружним вважали вони думку, про якийнебудь обовязок боронити тирана та його систему.

Передумуючи сказане, побачимо, що грецько-римські погляди на становище громадянина стали власністю українців, цілком відмінно від поглядів москалів. Українець, почавши від перших десятиліть своєї історії, вмирав за „землю Руську", яку боронив своїми грудьми від „іноплеменників". Такі думки стрінемо на кожному місці в нашій старій літописі, першій історії України, в нашій прекрасній старій поемі „Слово про Полк Ігоря" та навіть в творах церковної літератури.

Пізніше українці-козаки вмирали за Україну, за честь, за славу та за волю. Ніколи ми не чули, щоб українець хотів умирати за царя, чи як тепер, за „вождя" Сталіна. Навпаки у Московії, вмирати за царя стояло на першому місці. Не диво, проте, що мимо своєї поступовости московські соціялісти присвоїли собі так легко культ Сталіна та його славословлення на всі лади.

У Московії не було ніколи пошанування гідности людини, а підданий все був „холопом" диктатора. Холопом був росіянин за царя, холопом залишився він і за Сталіна. Не маючи своєї думки, ані своєї національної гідности, москаль став нетерпимим для поглядів другого. Він не може зрозуміти, що людина може бути вартісна та ідейна навіть тоді, коли вона різниться поглядами, або навіть воювала проти мене за свої переконання, за свої ідеї.

Подібні погляди, які стали власністю українців, зустрічається всюди на заході, зустрічається головно в Америці, бо американська культура це рідна дитина культури західної Европи. Недавно трапилася подія, що дає нам ясний образ, чому українець не може ніколи погодитися з москалем. Американський президент Труман відвідав недавно Мексик. Під час свого побуту в Мексику, президент Труман переїзджаючи попри памятник мексиканських героїв в Чапультепек зложив вінець на гробі тих, що кількадесяток літ тому боролися проти Америки та в обороні своєї батьківщини згинули. Подія ця вхопила за серце мексиканців більше ніж всякі політичні потягнення та багато причинилася до закріплення американсько-мексиканської приязні.

Чи щось подібне можна собі уявити у відносинах поміж Україною та Московією? Чи було б можливе подумати, щоб московський цар зложив вінець десь у стіп памятника гетьманові Іванові Мазепі? — або щоб Сталін міг здобутися на це, щоб зложити вінець на гробі героїв зпід Крут, що боролися проти московсько-большевицького наїзду в обороні незалежности України. Це неможливе ні у царя, ні у Сталіна, бо вони репрезентують нетолерантного духа Азії, вони не признають людини та її святих переконань, що вона може гинути як герой і бути взірцем чесности навіть тоді, коли бореться проти нас. Московія не є в силі зрозуміти та погодитися з тим, що українець має свій погляд на світ і свої ідеали, тому треба лишити його спокійно жити і бути щасливим по своєму. І це причина, чому українець не може погодитися з москалем.

Подібні приклади подибується часто теж в американсько - англійських відносинах. Америка повстала як незалежна нація в боротьбі проти Англії. А сьогодні кілько то разів навіть найбільше горді представники англійського імперіялізму, як от недавно Винстон Чорчил, славословлять американську Декларацію Незалежности та на її думки покликуються як на один із документів поступу людства до кращого світу. Чи це можливе у москалів, щоби вони українську ідеологію, поставлену проти Московії, могли ставити своїм людям як приклад одного із відтинків поступу людської думки?

Триста літ відносин поміж Московією та Україною, це триста літ повних перечення окремого існування української нації; явного перечення за царату, або облудно закриваного за Сталіна. Триста літ українсько - московських відносин це триста літ боротьби Московії зі всім, що репрезентує окремішність української нації. Повних триста літ працювала, й нині працює, Москва над тим, щоб знищити окрему особовість українського народу. Що в цьому вона не має успіху, це вже інше діло.

Чим більше Московія настає на окрему індивідуальність українського народу, тим більше вона штивніє, тим більше стає антимосковською, тим більше непримиримою до життя в українсько-московській державній спілці.

Через московську нетолерантність, через московське влаження з чоботами в душу українця, в його духове життя, через перечення самого існування української нації, нині витворився поміж Україною та Московією стан постійної боротьби на життя та смерть. Одинокою можливою розвязкою українсько - московських взаємин є відділення двох сусідів від себе. Така розвязка лежить нині в інтересі тривкого мира та світової безпеки.

Ол. Луговий.

Дажбожі Внуки

I. НА ЧУЖИНІ МІЖ СВОЇМИ

33)

Хутко Володимир Юрьевич переконався, що україські революціонери московськими підковами підковані, московський віз тягнуть. З гуртом однодумців від партії відорвався. Вступив в університет, вчився запопадливо, і за той час підготовляв заснування Української Націонал-Демократичної Партії, виключно на українському грунті. От тут то й почалося!... Доноси й нагінки збоку бувших товаришів по партії, обвинування в сепаратизмі, в намогах відірватися від братньої російської демократії. Настала Столипинська реакція, село розеднане хуторською реформою, вибухли військові бунти в Києві, переслідування і карні експедиції по селах. Не оминув тюрми й молодий природник. Мали його заслати у місця „не так віддалені", десь на Урал чи північну Московщину, років на пять. Врятувала амнестія з приводу 200-ліття Полтавської перемоги. Вийшовши з тюрми, одружився, закінчив науку через пару літ, став вченим природником, ще мовознавцем в додатку. Відкривався перед ним новий світ. Університет поробив старання про залишення його доцентом, тобто професором без того титулу, бо на професуру — треба було ще додаткових іспитів, написати дисертацію, тобто наукову працю... Тільки...

Заходи відбивалися від твердих лобів губернаторів і міністрів. Кинувся він до земських установ — те саме... Політично - неблагонадійний! Губернатор не затвердить на становищі. За те в осені покликали його служити „царю і батьківщині". Військовики російської імперії виявили себе сто разів більшими лібералами й демократами від цивільних влад. Не дивилися на його неблагонадійність, допустили до старшинського іспиту. Відслуживши свій рік, вискочив підпоручником запасу гвардійської кінної артилерії. Саме тоді повстали непорозуміння з Австрією, балканська війна. До року по виході з війська вродився Ростислав.

Бог наслідника післав, а батькові по давньому до служби ні приступу! Вже й старшина, та ще й гвардії, і неблагонадійний! Господарив на хуторі й митикував: — як же так?... Цар, военний міністер і генеральний штаб вважають його благонадійним, адже іменували старшиною! А ось, мізерні губернатори, охранка, — неблагонадійним!... По чийому боці правда? Справу необхідно розжувати!...

„Розжував" у нечуваний в російській імперії спосіб. Ще хлопцем читав про щось таке з сином письменника Данилевського проти харківського губернатора і українського діяча Галагана, проти чернигівського. Володимиру Юрьевичу довелося поборотися з трьома губернаторами, охранкою і міністерством внутрішних справ. Сталося це місяців десяток перед світовою війною, по відбуттю двохмісячних зборів артилерійських старшин і маневрів. По козацьки, скинув він цивільний убір панагречкосія, цмокнув дружину й кількамісячного синка, тай опинився аж над Вислою!... На маневрах здовж кордону командував батерією і дивізіоном артилерії. Вщент „розбив" полк піхоти, вимудрував якось захопити „ворожу" батерію. На розборі маневрових боїв, генерал Сергій Миколаєвич Дельвич, що пізніше служив в українській армії, світової слави тактик артилерії, з місця запропонував батькові Ростислава перейти на постійну військову службу. На невдоволення яких двацятки генералів-москвинів — підпоручник сміло заявив, що він неблагонадійний!... Йому, в цивілю служби не хочуть дати, хоч він вчений природник і фільолог. Генерал ручав, що йому, з його освітою і здібностями, відкритий шлях до високих становищ, а неблагонадійність у війську не беруть за щось зле. Відповів симпатичному, вирозумілому генералові, що принесе більше користи у цивільній службі. Адже війни покищо не передбачається. Ось, тільки тверді губернаторські лоби шкодять!

Колиж за маневри його підвищено у рангу поручника, він надумався справу розмотати. Вислав два прохання. Одне военному міністру, друге міністру внутрішних справ...

Міністрові внутрішних справ писав, щоб він поінформував імператора, головний штаб і военного міністра про його політичну неблагонадійність, революційність і сепаратизм. Бо очевидно ті особи і високі установи про те не знають, раз його іменували старшиною, та

(Продовження на стор. 4-тій).

З культурного життя українських скитальників

НОВА П'ЄСА Ю. КОСАЧА.

1. 3. ц. р. в Авгсбурзі перед авдиторією, що складалася з акторів і запрошених гостей Юрій Косач прочитав нову свою п'єсу „Юдіт і Юрій".

Ця п'еса Косача основана на історичному тлі — трагічний епілог бурхливої діяльности володіння сина Б. Хмельницького, Юрася, якого, як відомо, зліквідували турки в 1681 р. у Кам'янці після того, як він у третє перейняв владу як „князь Сарматії". Ця трагедія — це в нас перша спроба сюрреалістичного драматичного твору. З ідейного боку — це інтелектуалістична драма, де розвинено цілу низку проблем — від української історіософічної до особистої трагедії героя в боротьбі з долею. З формального боку — це спроба відновити жанр трагедії в абстракному „магічному" аспекті сучасного ірреального театру.

Після читання відбулася дискусія. Всі промовці підкреслили успішність ідеї й виконання. Дир. В. Блавацький заявив, що це найкращий драматичний твір автора, — і в нашій драматургії становить нове слово та матиме далекосяжне значення. Це саме ствердив проф. В. Порський. Не дивлячись на трудноші, зв'язані з постановою, дир. В. Блавацький виявив бажання включити трагедію „Юдіт і Юрій" у плян свого репертуару.

ЧОЛОВІЧИЙ ХОР „ТРЕМБІТА".

Першим хоровим ансамблем, який зорганізувався на еміграції, був чоловічий хор „Трембіта". За час майже двохлітнього існування цей хор здобув деякий успіх своїми виступами. Молоді, гарні хлопці, здебільшого студенти, притягували публіку. Але і цей ансамбль, як майже всі мистецькі організації на еміграції, пережив свою кризу — організаційну і мистецьку. Та запал хористів до праці і любов до рідної пісні перемагають трудноші. Тепер ансамбль очолює досвідчений диригент п. Біляшевич Юрій, з доброю маркою професіонала, що поставив перед собою і хором велике завдання: піднести „Трембіту" до рівня **репрезентаційного чоловічого хору.** Для цього диригент взявся за організаційну роботу, (набір співаків та розучення репертуару). Велику увагу звернено на українську народню пісню та оригінальну творчість композиторів. Поруч українського репертуару, хор „Трембіта" розучує західньо-европейський репертуар.

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО В ПРІНІ.

Українська дітвора інтернаціонального табору УНРРА в Пріні улаштувала 9. III. ц. р. Шевченківське Свято. На цю імпрезу прибули майже всі українці, що працюють по місцевих таборах, а також і чужинці. Свято розпочато співанням „Заповіту", який зробив приємне враження на присутніх чужинців. Доповідь про Тараса Шевченка зробив Дмитро Цецко. Деклямували: Володимир Божко — „Мені тринадцятий", Соня Миськів — „Тополя", „Хустина", Параска Кучеряк — „Кавказ", Олекса Пліщук — „Гамалія". Дмитро Кецман та Ніна Бистроумова, продеклямували Шевченкові твори у німецькій мові (пер. д-ра Грицая). Учитель С. Фодчук перекладав зміст кожної поезії на німецьку мову. Дитячий хор проспівав „Світе тихий", „Реве та стогне", „Думи мої", „Батьку Тарасе". Наталка Руді вдало проспівала пісню „Віють вітри" (акомпаніював проф. Ю. Бертуліс). Свято закінчилось співанням Національного Гимну.

ШЕВЧЕНКІВСЬКЕ СВЯТО У ВАЙСЕНБУРЗІ.

В неділю 9. III. ц. р. в м. Вайсенбурзі відбулася врочиста Академія, присвячена пам'яті Великого Генія й Пророка України — Тараса Шевченка.

О 7 год. вечора таборову залю заповнили вщерть таборяни та гості. З прикрашеної сцени, на якій виднілися погруддя і світлина поета та тризуб, промовив до присутніх о. протоерей Кравчук, який вказав на величезне значення Шевченка в історії українського народу. Таборовий хор, під керівництвом диригента Супрона, проспівав „Заповіт".

Приємне враження на присутніх зробили деклямації дітей „Поклін Тобі", „Іван Підкова", „Сонце заходить", „Мені однаково" і „Чи зійдемось..."

Виступили також бандуристи, що спільно з хором виконали кілька пісень.

Свято закінчилось гимном „Ще не вмерла".

МОСКВА ПРИСИЛАЄ НОВИХ АГЕНТІВ.

Чеська американська преса подає вістку, що небавом має приїхати до ЗДА заступник московського патріярха Григорій, ленінградський митрополит. Йому буде товаришити повно секретарів. Ціллю його подорожі є відвідати православні осідки у ЗДА, Канаді і Алясці. Їх начисляють аж триста. Відоме, що московський патріярх беззастережно віддався на службу Сталінові й його політиці. Большевицькі інтереси буде заступати тут і висланник патріярха митрополит Григорій враз із своїми помічниками секретарями. Відомо, що російська православна Церква на американській землі, очолювана архиепископом Віталієм з Ню Йорку, рішуче ставиться проти підчинення себе московському патріярхові як Сталіновому ставленикові. Правдива російська Церква, як твердить архиепископ Віталій, скривається в катакомбах, а визнання червоного московського патріярха було б зрадою православія.

Цікаве це, що приїзд висланника Москви припадає на той сам час, коли з Ватикану приїхав до ЗДА керманич Східньої Конгрегації, Кардинал Тіссеран, що відвідує греко-католицькі епархії в Америці. Може це припадок, а може й що інше. Для Москви не байдужі й такі відвідини як кардинала Тіссерана.

Уряд ЗДА і Канади готов поступити зі свіжими висланниками Москви так, як це сталося недавно з делегатами тої ж Москви, що мали затісняти „культурні" звязки між Злученими Державами і Советами та яких Вашингтон зарахував до „чужинецьких агентів".

Українці у французькій зоні Німеччини

Хоч українська еміграція в Німеччині розкинена в трьох зонах, проте, тільки дві зони дають більш-менш виразний вклад у наше національне життя. Третя, **французька зона,** покищо мовчить. Про неї в нашій пресі тільки зрідка буває згадка, що на такім то зїзді чи зборах ЦПУЕ був чи має бути „представник" французької зони і на тому кінець. Але на ділі жадного представництва тут покищо майже не відчувається.

Стан українського життя у французькій зоні в теперішню пору жалюгідний. Ця зона ділиться на дві частини: південну (в ній перебуває центральна окупаційна влада в Баден-Баден) і північну. В південній зоні існує 8 сяк-так зорганізованих осередків, північна зона спить блаженним сном. Коли йде про кількість українців у французькій зоні, справа виглядає так: на основі офіційної статистики всіх запроторених осіб на французькій зоні було у вересні 1946 р. понад 33,000 осіб. На початку жовтня 1946 р. було 21,893 осіб, які зараховуються до польських громадян, з того до грудня 1946 р. 2,463 поляків виїхало до Польщі. Останнім транспортом із Філінген від'їхало коло 700 осіб. Отже тепер є біля 18,000 колишніх польських громадян на французькій зоні.

Української статистики про це нема. Можна лише на основі кількісного відношення українців і поляків у зорганізованих осередках сказати, що українців є незначно більше, ніж поляків. Приблизне число українців буде 5 — 6 тисяч у південній зоні і 5 — 7 тисяч у північній зоні.

Крім того, певна кількість українців є членами т. зв. „бездержавних груп", які є під виключним керівництвом старої українож е р н о ї „московської чорної сотні". Їхній сприт і сила базуються на натуралізованих французах, які по своєму дусі залишилися московськими білими імперіялістами. Використовуючи брак орієнтації французьких урядових чинників в укладі сил і боротьби за „залізною завісою", ці музейні фантоми царського імперіялізму беруть і хочуть брати „ласкаво" під свою опіку і деяких збаламучених та наляканих обставинами українців. При тому права рука не знає, що робить ліва. Перед французькою владою вони змальовують українців ребеліянтами, злодіями і непевним елементом.

Організаційний стан укр. еміграції на французькій зоні більше як кволий. Існує 8 сяк-так зорганізованих осередків, є кілька гр.-кат. парохій, але жадної парохії УНПЦ. Є деякі прояви самодопомоги більшого або меншого організаційного зусилля в досі офіційно не зорганізованих повітах, але нема ні координації ні жадної в цьому напрямі акції централі ЦПУЕ. Централя ЦПУЕ не поставлена на належній висоті. Вона не має ні пляну роботи, ні людей до її виконання. Щоправда є організаційні труднощі з боку французьких властей, а з другого боку на перешкоді стоїть **розпорошеність** українського елементу у французькій зоні. **Розпорошеність** ця повстала ще в 1945 р., коли творилися польські й інші комітети та табори. Український елемент, що тут складається з 95% сільських робітників і ремісників, керований національним інстинктом, не вступав до чужих комітетів і таборів. Наші робітники воліли вибрати, навіть наперекір деяким „інтелігентам" ізоляцію і піти на працю до німецьких господарів, замість того, щоб іти на дармовий харч чужих таборів чи комітетів. Багато робітників до чужих таборів таки не пішло. Цей стан триває до нині. Розпорошеність доходить до того, що в кожнім другім-третім німецькім селі є по одному, або по кілька українців, що живуть своїм окремим життям.

Нашої інтелігенції тут мало. Вона скупчена головно в околиці Ліндау-Ванґен, поза тим у Фрайбурзі і Вібінгені. На решті території живуть одиниці в повітових осередках.

(За У. Т.)

РОЗВЯЗАЛИ ЗАГАДКУ. — В Лівес, Англія, не могли господині з дива вийти, хто то їм випиває молоко з пляшок, що їх молочар клав під двері. Згодом виявилось, що це певний рід птахів такий мудрий. На картині бачимо саме таку малу птичку, що пробивши дзюбом отвір до пляшки, пе молоко.

З ЖИТТЯ ГРОМАД і ОРГАНІЗАЦІЙ

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ.

Свято Тараса Шевченка.

Заходом Центрального Комітету Українських Національних Організацій влаштувала наша громада в неділю 23-го березня б. р. в Українськім Народнім Домі святочний Концерт, присвячений памяти Тараса Шевченка, поета, генія та пророка України.

Свято почато відспіванням американського національного гимну.

Концертову програму виконував хор „Боян" під управою п. Михайла Ядловського.

Хор гарно відспівав низку пісень, композиції О. Кошиця, Михайла Лисенка, Михайла Гайворонського.

Відповідні до свята поезії віддеклямували діти української парохіяльної школи — Михайло Карнас і Віра Киценюк.

Кілька сольових пісень відспівав ліричний тенор Евген Крук при акомпаніяменті п-ні Шумейко.

Виконавців програми публика нагороджувала рясними оплесками, зокрема не жаліла оплесків солістові, домагаючись додатків.

Святочний реферат виголосив А. Драган.

Відтак промовляв фінансовий секретар-касієр У. Н. С., Роман Слободян.

Було б зайво доказувати, чи під теперішну пору є в Україні така воля, про яку мріяв у своїх безсмертних думах Тарас Шевченко — говорив п. Слободян.

Московські б е з б а т ч е н к и большевики пльондрують Україну зі всяких природніх багацтв, при тому і послідний кусок хліба забирають, залишаючи народні маси на голодову смерть.

В дальшому тягу своєї промови п. Слободян присвятив багато уваги жертвам націстівського і большевицького терору і диктатури — українським скитальникам. Сьогодні вони живуть у крайній нужді і злиднях, нашим обовязком є їм допомогти і то негайно. На його заклик переведено збірку, що дала у висліді $87.00.

Жертву зложили: по $5: Р. Слободян, Н. Киценюк, І. Павлик, К. Качурян, М. Сухорський, Т. Миройка; о. Л. Чапельський $3; по $2: І. Качуряк, А. Смит, М. Голубець, І. Клок, П. Дочиц; по $1: Д. Заковський, Ю. Гвіздь, Й. Горончок, П. Циркгор, Т. Федуняк, В. Федчишин, М. Костів, С. Ґенеґа, С. Каша, С. Корнас, Н. Крохмальний, М. Френкавич, п-ні М. Поливчак, М. Кусмида, Я. Краснавський, А. Поливчак, п-ні П. Чечіль, М. Луняк, М. Лащак, І. Пілат, П. Сташко, М. Ґаліновичь, Т. Луняк, Г. Налапа, М. Вовчко, М. Мазурик, П. Остапчук, Т. Чечіль, Д. Гнатюк, М. Гринишак, Й. Козак, М. Кмилун, А. Пограничний, Ю. Корнас, М. Корнас, М. Прощак, п-ні М. Яворська, С. Лабунський, М. Тривущок, п-ні Слободян, А. Задурецький, С. Могила, В. Вітушинський, п-ні А. Сташко. Зібрано $87, Сестрицтво Любов, від. 37 У. Н. С., добровільні жертви від членць $11, з кокардок $18, разом $127, збірку продовжується.

Предсідник Центр. Коміт. У. Н. О., М. Ґаліновичь, забираючи слово, склав щиру подяку всім, що трудились, щоб свято-концерт увінчався успіхом. Свято закінчено відспіванням національного гимну „Ще не вмерла Україна".

Іван Клок.

Було колись в Україні...

(Перед Фестевалем Української Молоді в Ню Йорку).

„Було колись в Україні — ревіли гармати; було колись запорожці вміли панувати. Панували, добували і славу і волю..."

З такою безмірною тугою згадує Шевченко ті преславні часи, коли в Україні „воля панувала", коли козацьке „військо, як море червоне, перед бунчуками, бувало, горить; а ясновельможний на воронім коні блисне булавою — море закипить..." Тоді, коли козаки Січ будували, „як на байдаках пороги минали, як гуляли по Синьому, грілися в Скутарі та як, люльки закуривши в Польщі на пожарі, верталися в Україну, як бенкетували"... Було колись в Україні вміли панувати...

Сьогодні остались тільки могили по полю. А проте, один фрагмент цеї козацької слави ми вже швидко матимемо можність побачити, бодай на сцені, і то таки тут, у нас, в Ню Йорку, на Фестівалю під час Зїзду Української Північно-Американської Молоді, в неділю, 1-го червня. Тоді бодай на коротку хвилину оживуть перед нашими очима ці преславні запорожці, що „як ішли в бій то співали, і зі співом умірали", оживуть в цілій своїй козацькій безтурботности, одчайдушній відвазі, погорді до ворогів, цілком так, як їх представив на своєму образі Репін в моменті, як вони писали відповідь на листа турецькому султану.

Ціла подія трапилася за часів кошового Івана Сірка на Запоріжжі, з кінцем 1670-тих років. Турецький султан Могамед IV. написав був козакам такого листа:

„Я, Султан Мухамед, брат сонця і місяця, внук і намісник Божий, державець царств — Македонського, Вавилонського, Єрусалимського, Великого і Малого Єгипту, цар над царями, державець над державцями, надзвичайний лицар, ніким непереможний вояка, любимець самого Бога, надія і радість Мусулманів, пострах і великий оборонець Християн, наказую вам, Запорожські козаки, піддайтеся мені з доброї волі і без суперечки та не беріться турбувати мене вашими наскоками".

У відповідь на це, козаки султану відписали:

„Ти — шайтан турецький, проклятого чорта брат і товариш і самого люципера секретар. Який ти в чорта лицар? Не будеш ти годен синів християнських під собою мати. Твого війська ми не боїмось, землею і водою будемо битися з тобою. Вавилонський ти кухар, македонський колісник, єрусалимський броварник, олександрійський козолуп, великого і малого Єгипту свинар, армянська свиня, татарський сагайдак, камянецький кат, подолянський злодіюка, самого гаспида внук і усього світу і підсвіту блазень, а нашого Бога дурень. Числа не знаємо, бо календаря не маємо; місяць у небі, рік у книзі, а день такий у нас як у вас, — поцілуй за це ось-куди нас...

Кошовий отаман Іван Сірко з отоманею і зо всім старшим і меншим Дніпронизовим війська Запорозького товариством" — підписали цю „ноту" турецькому „братові сонця і місяця", султанові Могамеду IV.

Власне писання цеї відповіді буде предметом інсценізації на Фестівалю Української Молоді. Все буде „як живе". Насамперед „кобзар" Михайло Терпак пригадає вам коротко словами Шевченка про давню козацьку славу. А як піднесеться заслона, то перед вашими очима оживе відомий образ Репіна. Ви побачите „викапаного" Івана Сірка в особі Джеймса Габоди, з грізно насупленими бровами, з проникливими, але добрими очима і з люлькою в роті. Ви побачите вусатих козаків зі закиненими за вухо „оселедцями", почуєте їх громовий сміх в усіх голосах і тонаціях, переживете на яві фрагмент тої доби, що записана золотими буквами в історії України. Наша молодь, ваші діти, пригадають вам те, що робили ваші батьки. При цьому будуть теж танці, справжні, козацькі танці, на які не можна дивитися, щоб і собі бодай одною ногою не притупнути. Буде теж спів, а це — тільки перша точка програми великого Фестівалю Української Молоді. Того рода імпрез не влаштовується кожного дня, ані навіть кожного року. Такі імпрези — одноразові; хто їх не побачить, той прогайнував найкращу і єдину нагоду пережити бодай в уяві те, що триватиме вічно і чим усі так пишаємось: козацьку славу. Отже, в неділю, дня 1-го червня, в год. 2:30 після полудня, в залі Скул оф Фешин Дизайн Одіторіюм в Ню Йорку, 225 Вест 24-та вулиця, Фестіваль Української Молоді.

При цьому треба памятати, що дохід з Фестівалю призначений на допомогову акцію!

мп

ДОПЕРВА ТЕПЕР ЗДАВСЯ! Японський лютенент Ямагучі, що держав свій відділ 33 місяці й не здавався, з поклоном віддає свою шаблю американському капітанові на знак здачі. Заступник японського адмірала, Суікава, якого вказує стріла, візвав населення на всіх островах, де була колись японська влада, здатись.

ЩО ПИШУТЬ?

(Докінчення).

III.

Колхози в Узбекістані; тяжко самому собі повірити.

Ми ще робили до осені 1941 р. і потім виїхали на полудневу Росію. Подорож тривала більше як три місяці, ми їздили потягом, їсти не було що, спати не було де, бо було тісно і повно куски. Все те ми витримали, доки не завезли нас до Узбекістану і посадили на колхози. Там нам було так добре, що ми завидували тим, що повмирали. В Узбекістані не розмовишся з ніким, їсти нема що, продати вже не було що і тоді то бували часи, що ми три дні нічого не їли. Багато наших людей там померло з голоду, а багатьох заїли воші. Жили всі вкупі, білля не було, бо щоб перебратися. Потім кинувся тиф так, що потім до Персії вже мало хто виїхав. Хто зістався в полудневій Росії, той помер. При житті могли остатися хіба деякі з тих, що осталися на Сибірі або дісталися до нутра Росії і не виїздили на полудне.

Прийшов час 17 серпня 1942 і нас забрали з колхозів на потяг і перевезли до Персії. Як нас виладували з корабля в Персії, то ми чулися як у небі, бо було хліба, кілько хто хотів, а мяса й рижу тільки, що не можна було зісти. Але знову там багато померло, бо попереїдалися. Потім уже давали всього досить, але то було таке солоне, що не можна було багато їсти.

Я й моя родина захворіли на малярію тоді, як ми їхали з Росії. Ще в самій Росії я самий був хворий на тиф 6 неділь, був і в шпиталі, але якось Господь дав, що ми все пережили і всю біду витримали. Не багато таких родин осталося, щоб усі пережили все нещастя і щоб могли здоровими вернутися з того краю. То тяжко все описати, а навіть, як би й описав, то Ви вірити не будете. Ми самі як тепер про те згадуємо, то нам не хочеться вірити, чи то була дійсність, чи сон.

Як би я Вам написав, що я й мої діти три місяці хліба не бачили, то Ви не повірите, як чоловік може так витримати. Не було ні хліба, ні муки, просто нічого, крім трави й листя з дерев. Ви напевно знаєте, що то є цвітиця, яка росте в картоплях, то вона була наша смашна пожива. А коли час до часу вдалося десь пса зловити, то ми тим псом ділилися, бо то було найліпше мясо, а й того не було де взяти. Добрий пес коштував на мясо 400 рублів. Псів було мало, а людей багато, а всі голодні: пси й люди.

А тепер, Дорогі Сусіди, ми все те забули, а як далі буде, то ми не знаємо. Тимчасом нам дають тих пару грошів і так жиємо. Правда, що не добре, бо не на своїм і не разом, але що робити? До Польщі їхати не хочу, бо боюся, щоб не вивезли мене ще раз до Росії. Увесь час у нас говорять, що ще в теперішнім році поїдемо до Англії. Ми того теж не боїмося, бо гірше не буде, як було в Росії. А як хто їде до Польщі, то кожний обіцює, що про все напише, але як заїде туди, то вже нічого не пише...

Здоровлю Вас, мій приятелю і Вашу родину. — **К. і А. П.**

ДАЖБОЖІ ВНУКИ

Продовження зо ст. 2-гої)

ще і підвищили у ранзі, хоча знають губернатори і відмовляють йому служби. Він одночасно висилає прохання воєнному міністрові — поскільки він неблагонадійний — здеградувати його у рядовики!

Военного міністра прохав зібрати про нього інформації у міністерстві внутрішних справ і охрані. Цар, военний міністер і головний штаб, іменували його старшиною і підвищуючи у ранзі — очевидно вважали його благонадійним. Міністер внутрішних справ противної про нього думи. Якщо виявиться, що правда таки не по боці царя і військового начальства, а по боці міністра внутрішних справ, охранки, київського, чернігівського і полтавського губернаторів — він отцим прохає здеградувати його з поручників у звичайного рядового артилериста. Аж тоді пішла писати імператорська канцелярія! Запитане воєнне начальство дало найкращу атестацію. Високоосвічений, талановитий, може командувати вищими формаціями. В трьох губерніях стався такий скандал, боресі суворо заборонено про подію згадувати. Два губернатори полетіли аж за Мосву, третій став тихше води, нижче трави... З військом жарти погані, про те і міністер внутрішних справ переконався! Чемно вислав поручникові лист і міністерську посвідку: — „З боку міністерства внутрішних справ перешкод до прийняття на службу освіту, земську, чи державно-адміністративну, поручника запасу гвардійської артилерії, потомственного дворянина Володимира Юрьевича Святольдича-Ставровича, нема найменших". (Далі буде)

„СЛАВА БОГУ, ЛИШИВСЯ ЩЕ НА СВОЇЙ ЗЕМЛІ!"

(З села Терк, пов. Лісько, з листа писаного 15 січня до родини в Пенсилвенії).

...У нас висилали людей до Росії, а ми, Слава Богу, ще до того часу лишилися на своїй землі, а що дальше буде, того не знаємо. Від того часу, як у нас було виселення, ми не бачили свого дому 2 місяці. Бараболі позарослої нам бурянom, хата опустіла, а все, що було в хаті, то нам позабирали: білизну, полотно, збіжжя і т. п. Все те ми поскладали до пивниці, про яку ніхто не знав. Але, як нас не було дома, то військо ту пивницю віднайшло і все забрало. Наша родина, та і що в Буці або в Радівах, вся покривджена. Лишилася без хат, без худоби, тільки наша хата втрималася.

Тут нема ані одного села, щоб не погоріли якісь хати. У нас погоріли хати від Станкової тітки вгору і згинуло 40 осіб за одну годину... У нас такі часи, що як чоловік лягає спати, то не знає, чи встане. Сестер стрийни забрали до Росії. Як вони пішли, то не було від них листа. Але Ви не гризіться, бо то не вони самі пішли. Тут є такі села, що ані одної фамілії не лишили...

ПОШУКУЮТЬ

ГОРБАЧЕВСЬКИЙ РОМАН зі Львова (Левандівка), учитель, пошукує своїх кревних в Америці або в Канаді. Адрес.
HORBATSCHEWSKYJ ROMAN
Dornbirn IV. Stiglingen 5.
Voralberg, Austria.

АНАНІЙ ЛЕВЧУК з Волині, тепер на скитальщині, шукає своїх рідних і односельчан, які в 1911-12 роках виїхали до Америки та працювали у Філядельфії: **Брата ЕРОФЕЯ ЛЕВЧУКА**, дворідного брата **ЙОСИПА ЗАХАРЧУКА**, сестру **НАСТАСЬКУ ЗАХАРЧУК**, замуж. за **СТЕПАНОМ КОЛОДЯЖНИМ**, дворідну сестру **ТОДОСЬКУ ЗАХАРЧУК**, знайомих: **СЯНЬКУ АНРОЩУК, МИХАЛКА МЕЛЬНИКА, ІВАНА КОТИК, МЕЛЯНЮ КУЛАКОВСЬКУ.** Прошу голоситись на адресу:
Mrs. JULIA MANIOSKY
524 S. Folfe St., Baltimore 31, Md.

Пошукую **СТЕФАНА ГРАБІЯ** (має змінити назвище на **„РОБЕРТС"**) сина бл. па. о. **Теодора** з **Лупкова**, пов. **Лісько**. Має мати книгарню в Ню Йорку. Голоситись на адресу:
Rev. VLADIMIR HRABEC
526 W. Rayen Ave., Youngstown 2, O.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Дня 13. травня 1947 р. помер у 69. році життя
ВАСИЛЬ МИХАЙЛІВ,
член Тов. Любов, від. 298 У. Н. Союзу в Бронкс, Н. Й.
Покійний походив з села Нинів Долішний, повіт Долина, Західна Україна. Оставив жену Розалію, три дочки подружені: Нину, Парасковію і Анастазію, і три внуки. Похорон відбувся в пятницю, 16. травня з укр. катол. церкви, 1745 Вашингтон Еве. — В. Й. П.!
В. Морозович, секр.

Дня 8. травня 1947 року померла в 61. році життя
МАРІЯ ЧЕРВІНСЬКА,
членка відділу 206 У. Н. Союзу в Вунсакет, Р. Ай.
Покійна походила зо села Волчатиче, повіт Бібрка, Галичина. Полишила мужа Юстина і чотири дочки: Ольгу, Юлію, Софію і Віру. Похорон відбувся з дому жалоби. Поховано її на українськім цвинтарі. — В. Й. П.!
І. Кокольський, секр.

Дня 30. квітня 1947 помер у 74. році життя
МАТВІЙ СОЛОВЧУК,
член Тов. Запорозька Січ, від. 203 У. Н. Союзу в Вунсакет, Р. Ай.
Покійний походив зо села Угорники, повіт Товмач, Галичина. Полишив жену і діти в краю. Похорон відбувся з укр. прав. церкви св. Михаїла. В. Й. П.!
І. Кокольський, секр.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЮАРК, Н. ДЖ.

Участь українців в святі „День Американця".

Ген. Карлос П. Ромульо, що відіграв таку славну ролю в визволенні Филипин, буде головним промовцем в неділю, 18. травня, на святі „День Американця", а говоритиме про горожанські обовязки американця. Свято відбудеться в Концерт Гров у другій годині. У ньому возьмуть участь теж і нюарські українці. Виступить група танцюристів з українськими народніми танками, під проводом Михайла Корди.

—o—

МІЯМІ, ФЛОРИДА.

З діяльности громади.

Молода громада в Маямі зростає і розбудовується та вже дає про себе знати різними добрими ділами і жертвами. Згадаємо і за дещо з найновішого життя.

Дня 25. лютого відбувся у нас концерт з нагоди першої річниці існування Українського Американського Клюбу. Вступне слово виголосив тодішній предсідник, А. Лисий, згадавши за початки та дальший розвій. Потім орхестра відіграла вязанку українських пісень під проводом п. С. Маїка, що, мимоходом кажучи, дав почин до цього концерту і доложив багато труду, щоб він вдався. Далі виступив Український Маямський Хор під проводом п. В. Шумка, який відспівав такі пісні як „Щедрик", „Гандзя", „Загородом качки пливуть". За короткий час підготовано хор досить добре. Знаменито танцювали молоді танцюристки, а то панна Оля Максимович „Козачка", а п-ні Левицька „Гони вітер". Потім наступила промова п. М. Коржа, що згадав за минуле українського народу, навязуючи його до сучасної трагедії України. Закінчив тим, що як згинув царський кат, так згине і червоний. Солоспіви п-ни Анни Кушнір — „Веснівка" і „Як би була я зазулею" випали дуже добре. Акомпаніювала п-ні Бурбела. П-ні М. Скубова взивала піддержувати жертвами українських скитальців.

Дня 22. березня взяли ми участь у містовім великім концерті, який влаштовувала відома американська організація У. W. C. A., а в якому виступапредставники 15 націй. Кожну таку націю представляла „королева краси". Українську націю репрезентувала п-на Оля Максимович. Всі нації мали в програмі місце на короткий виступ. Українці виступали в пятій групі. Український Маямський Хор відспівав: „Ой летіла горлиця", „Щедрик" і „Гандзя" під проводом п. В. Шумка. Оля і Тарас Максимовичі відтанцювали „Козачок Подільський", а сам Тарас „Чумака". 15,000 публики гарячо оплескували як хористів, так і танцюристів, що виглядали дуже гарно в прекрасних українських народніх строях. Одначе зле сталося, що анонсер представив, що наша група представляє „Совєтську Україну". Українських Американський Клюб зараз проти цього запротестував і це було поміщене в місцевих газетах, де зазначено, що група представляла цю Україну, що мучиться під Совєтами. „Ди Маямі Гералд" і „Ди Маямі Дейлі Нюз" помістили таку резолюцію Клюбу.

Дня 13. квітня Клюб влаштував „Свячене", щоб тим нагадати наш Великдень. „Свячене" отворив американський катол. священик, о. Келі, посвятивши паску, а по молитві це сказав коротке слово, по якім всі відспівали „Христос Воскрес". Предсідник Клюбу, А. Крихевецький, повитав усіх присутніх, висказуючи свою велику радість, що зібралася така численна громада. По перекусці предсідник покликував до слова спершу наших піонірів в Маямі, а це п. П. Басалигу і п. Копичак та дружину, які розповіли цікаві речі про початки українського життя в Маямі. Знов п. М. Корж за Рідний Край і братів на скитальщині. Ще говорили на подібні теми громадяни: Лисий, Максимович, Марущак. Потім переведено збірку на скитальців, яка дала $50.65. Коляда принесла $232.50. Одну і другу збірку вислано до Зл. У. А. Д. Комітету в Филаделфії.

Писанку зібрали Славка Максимович і Йосиф Урбович.

Жертвували по $5: Родина Максимович, Анна Кушнір; по $2: родина Івашків, родина Шайб, родина Ворона; по $1: А. Н. Корж, Т. Наконечний, родина Босонедку, Марущак, Е. Лисий, П. Басалига, М. Пеппер, родина Копетчак, А. Стак, Росевич, Завируха, М. Гарзула, М. Заиченко, М. Фраска, П. Петроскі, Міяло, И. Урбович, родина Креховецький, Коханоський, Коханоський, родина Ріп, Л. Басалига, Л. Мох, Л. Оабес, Т. Мимрик, Р. Кипис. Решта дрібними. Разом $50.65.

Коляду зложили: А. Івашків, $30; І. Ворона $15; по $10: Н. Максимович, А. Лисий, В. Шайб, Т. Стак, І. Гидрик; П. Басалига $7; по $6: Т. А. Наконечний, Т. Микитка; по $5: А. В. Ріп, М. Шевчук, І. Явний, М. Копитчак, М. Ґернат, І. Луцкевич, П. Бугера, С. Маік, Т. Мимрик, Л. Новосад, Н. Корж, Е. Козак, П. Галушка, Л. Данилович, А. Чаприньска, Швімер; А. Криховецький $4; по $3: В. Ризник, П. Візняк, Корда і Росевич; по $2: М. Одінський, І. Микитка, С. Івашко, А. Кушнір, С. Гач, Я. Фенденц, С. Перпшин, К. Менькс; по $1: П. Венгловський, А. Ковалів, Соловей, Карп, Кучкудан, Сведан, Олексів, Феєр, Захарчук. Решта дрібними. Разом $232.50.

Уряд Українського Американського Клюбу.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

6842. Василівська Марії з с. Лубно від Васильо Гната.

6843. Шіян Андрія з с. Чуква, Самбір, від Весоловська Софії (Кузьо).

6844. Грицина Йосифи з с. Підгірці, Золочів, від Волошин Ольги (Шостак).

6845. Фіцула Михайла, Лисачок Миколи, Судія Івана, Фарбанець Івана з с. Дальова, Сянік, від Порода Ілька.

6846. Воробій Филипа від Воробій Павла з с. Тавурів, Тернопіль.

6847. Шота Степана з с. Підліски Великі, Львів, від Курилко Анни.

6848 а(. Білоганів, Козловський Петра з с. Лінині, Турка, від Козіцька Емілії.

6848 б). Панчишин Ярослави зі Знесіння, Львів, від Козловська Емілії.

6848 в). До земляків з повіту Копичинці від Левицька Єви.

6849 Кушнерик Петра з с. Кулачин, Снятин, від Чорний Іван.

6850. Ганкевич Василя, Наївський Миколи з с. Потік Великий, Самбір, від Ганкевич Василя.

6852. Клісовська Марії (Возниця) від Возниця Марії.

6853. Гринчук Михайла, Володимира і Миколи від Луківський Йосифа.

6855. Кондратович Юліяна з с. Плоткчі, Бережани, від стеткевич Володимира.

6856. Крушельницька Анни (Тупісь) від Крушельницький Володимира.

6857. Королишин Петра з с. Гинович, Бережани, від Королишин Федора.

6858 б). Ягло Якова з Київа від Мазуренко Дмитра.

6859. Лучків Івана з с. Дорошів, Самбір, від Лучків Павлини (Мудра).

6860. Чачо Юлії (Глюс) з с. Висови, Горлиці, Павла і Івана від Грицканич Марії (Бонтко).

6862. Гулька Семка і Марцельки з с. Людвіївка, Тернопіль, від Януш-Ціш Филипини.

6863. Свачій Івана, Гаргул Ганки з с. Чагрів, Рогатин, від Хомен Андрія.

По інформації писати до:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.
В запитах просимо конечно подавати групу і число.

ТАРЗАН, ч. 1601. „Хто ти така"?

Як лише Тарзан побачив леопардів на закруті дороги, він вхопив за списа.

Одначе Тови затримала його рамя. „Це мої приятелі", сказала вона — „а тепер вони й твої".

Тоді на знак Тавни лагідні звірі прийшли з мурконтанням і почали ластитися до здивованого малпочоловіка.

Нагло Тарзан вхопив її за руку. „Хто ти така?" — запитав він її гостро — „І чому то леопарди тебе слухають?"